

historische kring huizen

HUIZER KRING BERICHTEN

20e jaargang nr. 2, mei/juni 1999

Aan de leden,

Van de voorzitter

Mag ik mij even voorstellen? Mijn naam is Bart van Geenen en voor velen van u ben ik geen onbekende. Tijdens de laatste algemene ledenvergadering ben ik tot voorzitter van de Historische Kring benoemd, naast drie andere bestuursleden (zie hieronder). De Historische Kring Huizen is daarmee nu weer in het bezit van een voltallig bestuur, waarbij overigens kan worden opgemerkt dat A. Vos heeft aangegeven de financiële zaken van de Kring te willen behartigen totdat het bestuur een andere kandidaat heeft gevonden.

Het bestuur zoals dat de vereniging gaat besturen ziet er als volgt uit:

Voorzitter B.J. van Geenen, secretaris D. Brugge, lid mw. A. Kruijning-Teeuwissen, lid Mw. M. Rebel. Waarnemend penningmeester A. Vos. Op blz. 2 vindt u de adressen. De eerste bestuursvergadering in de nieuwe samenstelling heeft al plaatsgevonden en de eerste activiteiten melden zich reeds aan.

Om te beginnen de **Huizer Havendag**, welke zal plaatsvinden op **zaterdag 5 juni a.s.** Op deze dag zal de Historische Kring Huizen met een kraam aanwezig zijn op de (oude) haven. De Klederdrachtgroep zal aanwezig zijn bij de opening van deze Havendag. Het programma van deze dag ziet er veelbelovend uit (voor details zie de plaatselijke pers).

De tweede grote activiteit vindt plaats op **zaterdag 19 juni a.s. in Naarden**. Op de **grote historische manifestatie "NOSTALGIA NAARDEN 99"** zal de Historische Kring Huizen in samenwerking met het Huizer Museum Het Schoutenhuis aanwezig zijn met een kraam. De Klederdrachtgroep zal er een presentatie verzorgen. Dit wordt een groots historisch gebeuren in Naarden, met veel historische verenigingen uit heel Noord-Holland. Voor een overzicht van het programma, zie blz. 2 van dit blad.

Wij hopen dat u een van deze evenementen kunt bezoeken.

Namens het bestuur graag tot ziens,

B.J. van Geenen

Inhoudsopgave:

Blz. 2	Programma Nostalgia Naarden 99, d.d. 19 juni 1999.
Blz. 3	Nieuws uit de Heemtuin tussen Blaricum en Huizen.
Blz. 4	Foto: het personeel van de Gemeente Lichtbedrijven van Huizen ter gelegenheid van 25 jaar Gasfabriek, d.d. 17 juni 1939.
Blz. 5	Herinneringen uit de laatste oorlogsjaren bij de foto van blz. 4.
Blz. 7	Het verhaal van een Huizer Botschuit 1883 - 1955.

Bestuur Historische Kring Huizen

voorzitter:

B.J. van Geenen

Lijzij 109, 1276 GK Huizen, tel. 52 52807

secretaris:

D. Brugge

Havenstraat 42, 1271 AG Huizen, tel. 52 44003

lid:

Mw. A. Kruijning-Teeuwissen

Driftweg 151, 1272 AC Huizen, tel. 52 54776

lid:

Mw. M. Rebel

Joost Banckertstraat 77, 1272 BG Huizen, tel. 52 62505

Waarnemend penningmeester:

A. Vos

Zeisweg 3, 1276 XX Huizen, tel. 52 57233

Klederdrachtgroep:

Mw. J.W. van Geenen-van den Berg

Lijzij 109, 1276 GK Huizen, tel. 52 52807

Redactie Berichtenblad:

Mw. G.E.E. van Noppen

Brede Englaan 12, 1272 GS Huizen, tel. 52 53783

ARCHIEF: Achterbaan 82, 1271 TZ Huizen, tel. (035) 52 50223

Geopend van september t/m juni iedere maandagavond van 20.00 tot 22.00 uur, behalve de tweede maandag van de maand.

Voor andere tijden in overleg met de secretaris.

Geheel of gedeeltelijk overnemen van artikelen slechts toegestaan met uitdrukkelijke bronvermelding en na schriftelijke toestemming.
-----**Overzicht van het Programma van de GROTE HISTORISCHE MARKT
IN NAARDEN op zaterdag 19 juni 1999**

Terug naar grootmoeders tijd binnen de stadswallen van Naarden met historische attracties van 10.30 tot 16.00 uur. Toegang gratis. Nostalgia Naarden 99 wordt georganiseerd door de Stichting Stichtse Geschiedenis en de Stichting Regionale Geschiedbeoefening Noord-Holland in samenwerking met de Stichting Tussen Vecht en Eem.

De stadsomroeper kondigt voortdurend plaats en tijd van de evenementen aan. Er zullen ook affiches worden opgehangen met preciese aanvangstijden e.d.

Plein rond de Grote Kerk: optocht en show van oldtimers (Historische Automobielen Vereniging Nederland); demonstratie van historische fietsen (Fietshistorie Soest).

Grote Kerk: historische markt met kramen van musea en historische en genealogische verenigingen, archiefdiensten, uitgeverijen, instituten voor historisch onderzoek.

Comeniusmuseum: voorstelling met antieke toverlantaarn, reconstructie van een schoolklas uit 1900.

Burgerzaal Stadhuis: lezingen over buitenhuizen in het groen (Drs. J.D.H. Harten) en landschap en gebouw (Drs. H. Renes).

Streekarchief: films uit de oude doos, oude Polygoonjournaals, toverlantaarnvoorstelling.

Stadspoort: verzamelpunt van oldtimers.

Verder: straatmuzikanten en een draaiorgel; bezoek vestingmuseum, stadswandelingen (VVV), beklimmen van de kerktoeren (VVV), steptocht over vestingwallen (VVV) en een boottocht in de gracht (VVV).

NIEUWS UIT DE HEEMTUIN

Tussen Blaricum en Huizen ligt een bijzonder natuurgebied. Niet alleen de afwisseling van Gooise landschapstypen valt op, maar ook de natuurwaarde van bijvoorbeeld de Blaricummer Eng, de Warandebbergen en de Groeve Oostermeent. Veel planten en dieren die hier voorkomen zijn wettelijk beschermd. U kunt ze rustig bekijken, maar: niet meenemen...

In dit natuurgebied, aan een zijpad van de Woensbergweg, "achter de bijenschans Steegland en naast de Algemene Begraafplaats", ligt onze heemtuin. Dáár vindt u planten en dieren die het Gooise landschap zo bijzonder maken overzichtelijk bij elkaar. Van heel dichtbij kunt u aan de oever van de "libellenplas" beschermde diersoorten als de *kleine watersalamander*, *rugstreeppad*, en de *groene kikker* bewonderen. Kikkervisjes (jonge padden en kikkers, pas uit hun ei gekomen) krioelen in het ondiepe water bij de kant. De boomtoppen van het bos erachter weerspiegelen op het wateroppervlak. Grote libellen, waaronder de hemelsblauwe *platbuik libel*, doorkruisen met grote bochten het luchtruim boven de plas. *Waterjuffertjes* dansen als elfjes tussen de moerasplanten. Wie geluk heeft kan misschien ook de *geelgerande watertor* ontdekken. De plas is inmiddels rijk aan allerlei soorten planten en dieren. In het diepste gedeelte groeit de waterlelie. Hier is het ongeveer een meter diep. Hou daarom kleine kinderen goed in de gaten. Door deze diepte is de kans op bevriezing van in de modder overwinterende kikkers en andere dieren klein.

In de heemtuin zijn verschillende Gooise landschapstypen op kleine schaal te zien. Bij het akkerlandschap is de menselijke invloed duidelijk, zoals bij de boekweitakker. De braakliggende akker zal ook deze zomer uitbundig in bloei staan met o.a. *korenbloem*, *gele ganzenbloem*, *bolderik* en *akkerleeuwebek*. De menselijke invloed ziet u eveneens in de grasberm van de tamelijk voedselrijke humuswal. Verderop wordt juist weinig of niet ingegrepen. De wilde planten vinden zelf hun plaats, bijvoorbeeld het zich snel door de tuin uitbreidende *zandblauwtje*. Mooie mosplakkaten laten zien wat er gebeurt als een stukje grond met rust wordt gelaten, zoals bij de hei en het schrale grasland. Het heideven wordt uitgebreid met een veenmoerasje. Als het klaar is, kan hier de *heikikker* zich in alle rust thuis gaan voelen.

Diersoorten als *haas* en *EEKHOORN* hebben zich tijdens de winterperiode al laten zien, net als de *holenduif*. Een paartje bleef een aantal dagen bij de speciaal voor deze vogelsoort opgehangen nestkast. Ze foerageerden op de akkers in de omgeving. Ze zijn behoorlijk schuw - het is een buitenkans als u ze te zien krijgt. Andere ontdekkingen kunt u zelf doen. Er zijn bijvoorbeeld merkwaardige paddestoelen gevonden. In de tuin bij de bezoekersingang wordt informatie gelegd, waaronder een plattegrond van de tuin.

De heemtuin is in de periode van 1 maart tot 1 november bij mooi weer op elke woensdagmorgen van 10 tot 12 uur geopend. Niet op feestdagen. U kunt ook een telefonische afspraak maken. Honden hebben geen toegang. Graag op de paden blijven, want vlak naast het pad groeien zeldzame en kwetsbare plantjes. Voor ouders met kinderen is een bezoek aan het nabij gelegen milieu-educatiecentrum De Ruif aan de Randweg Midden mét een kinderboerderij aantrekkelijk. De Ruif is elke zondag van 14 tot 16 uur open. Of na afspraak. Telefoon: 035 - 5265666. Bij het IVN, afd. 't Gooi, is een aardig wandelboekje verkrijgbaar met wandelroutes door de Blaricummer Eng, Warandebbergen en de Groeve Oostermeent via telefoon 035 - 6240608. Het wordt u toegestuurd voor fl. 2,- + verzendkosten.

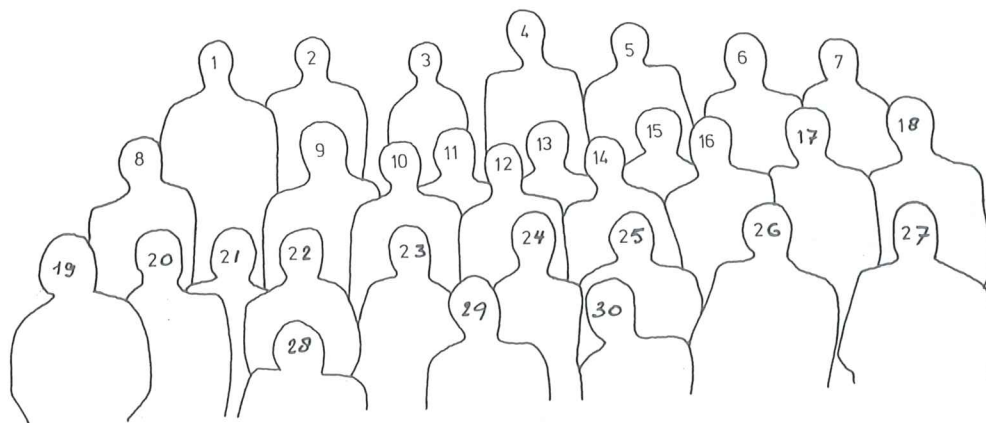
Welkom in de heemtuin; verdere informatie kunt u krijgen bij het secretariaat van de Stichting Wilde Planten Blaricum, telefoon 035 - 5266731.

E.J. Sival

HET PERSONEEL VAN DE GEMEENTE LICHTBEDRIJVEN VAN HUIZEN
ter gelegenheid van 25 jaar GASFABRIEK d.d. 17 juni 1939

1. Elbert Zeeman	stoker	16. Klaas Kooy	administrateur
2. Dirk Honing	stoker	17. Levert Klooster	meterijker/electricien
3. Jaap Zeeman	monteur/electricien	18. G.H. Bakker	1e fitter (later chef Bussum)
4. Cees van de Poel	lantaarn controleur/fitter	19. Mevrouw Slager	
5. D. Honing Dzn	stoker	20. G. Slager	opzichter
6. W. Westland	monteur/electricien	21. C. van de Poel	meteropnemer
7. C. Veerman	administrateur	22. Mevrouw Roos	
8. D. Molenaar	stoker	23. W.H. Roos	directeur
9. Lambert Kriek	stoker	24. Mevrouw A. Roos	(vrouw van Leo)
10. P. Westland	administrateur	25. Leo Roos (zoon van hr. en mw. Roos)	
11. G. van Wessel?	electricien	26. J. van Dijk	boekhouder/administrateur (later directeur)
12. Bouwe van Mechelen?	fitter	27. H. Gooijer	administrateur
13. G. Snel	stoker	28. W. de Boer	fitter
14. Theus Visser	stoker	29. Klaas Paesens	fitter
15. Marinus Kruymer	meteropnemer	30. Gerrit de Groot	fitter

BIJ DE FOTO VAN HET PERSONEEL VAN DE GEMEENTE LICHTBEDRIJVEN VAN HUIZEN d.d. 17 juni 1939

J.Th. Schlüter

Toen Wendy van Noppen mij de foto op de bladzijde hiernaast liet zien, borrelden vele verhalen naar boven van "Evenementen" in de drieënhalf jaar die ik als "tijdelijk schrijver, derde klasse" op het kantoor van de Gemeente Lichtbedrijven (G.L.B.) Huizen heb doorgebracht.

Het waren de laatste drieënhalf jaar van de oorlog, ik zwaaide af half juli 1945 en maakte dus de meest hachelijke periode mee. De directeur, Mijnheer Roos, was een slimme man. Hij had tot 1945 geweigerd iets aan distributiemaatregelen van energie te ondernemen. Totdat het vuur hem zo na aan de schenen werd gelegd dat hij wel werd gedwongen een systeem aan te leggen. Mijnheer van Dijk, Henk Gooyer, Kees Veerman en Piet Westland ontwierpen een administratief systeem waarmee moest worden gewerkt. Grondslag hiervoor werd "aangereikt" door het Rijks Kolen Bureau te Den Haag dat vanzelfsprekend onder supervisie van "De Moffen" stond!

Een maand of twee voor mijn komst was de zoon Lucas van Mijnheer van Dijk reeds aangetrokken, en Lucas en ik zouden, onder leiding van Henk Gooyer, de administratieve taken ter hand nemen. Het heeft geen zin omtrent die taken uit te wijden, doch het leek mij aardig enig inzicht te geven in de uitwerking van de voorgeschreven maatregelen. Een tweetal dus.

Bij overschrijden van een toegestaan aantal m³'s gas werd tweemaal een boete opgelegd en bij een derde overtreding moest de gastoevoer voor 2 weken worden afgesloten. Dit diende te worden gedaan door de gasmeter te verwijderen. De Eerste Fitter Willem de Boer diende de gasmeter af te koppelen. Toestanden dus, en Tonelen! Op ons verzoek schetste Willem wat zich dan soms afspeelde in het dorp. Moeder de Vrouw riep dan teksten als: "Dat kenne je nait dôôn taatje, ik hebbe nóg schoal egèn mejje vader", maar Willem was kei- en keihard! Hij riep "opzij", baande zich een weg naar de gasmeter, draaide de hoofdkraan dicht en sprak bars: "En je blaive der of!!", waarop hij het pand verliet. De deurknop was nog niet afgekoeld of de meter liep alweer.

Nog een verhaal. Uit de meterstanden en het daaruit te destilleren verbruikspatroon over wat langere tijd konden gevolgtrekkingen worden gemaakt die destijds levensgevaarlijk konden zijn. In de buitenwijken woonden toen veel niet meer zo jonge mensen in een groot huis, met centrale verwarming op kolen of cokes en gas voor de keuken. Nooit gebruikten zij meer dan 60 of 70 m³ gas per 2-maandelijkse periode. Plotseling schiet dat cijfer op tot meer dan het dubbele, terwijl er op papier nog steeds 2 mensen in de geschetste situatie woonden. Uit eigen ervaring weet ik van enkele gevallen waar twee of meer joodse onderduikers verborgen werden gehouden op een zolderverdieping met een gaskacheltje, en natuurlijk een groter gasverbruik in de keuken. De heren Roos en Van Dijk waren met meerdere gevallen bekend, en het bleef bij het betalen van een boete en nooit is er ook daar van het afsluiten van gas en/of electra sprake geweest.

Er zij vermeld, dat het Rijks Kolen Bureau ons minstens 1x per maand verblijdde met een ingewikkeld verhaal over de energiedistributie. Wij lazen die en konden ons alleen maar verbazen over de ambtelijke wartaal, veelal een "uitleg" over allang bestaande distributiemaatregelen. Maar ... bij het RKB was men niet vergeten dat het Huizer Gasbedrijf echt niet van harte was begonnen aan die distributie! Dus verschenen er plotsklaps, dus onaangekondigd, 2 heren Inspecteurs van het RKB.... Zij verlangden inzage van de maatregelen die waren ondernomen en snuffelden intensief in de rapportering van overtreders en de opgelegde strafmaatregelen Enige spanning bracht het bij ons wel te weeg!

GEMEENTE
 LICHTBEDRIJVEN
 == HUIZEN (N.H.) ==
 GAS
 KOST BIJ VASTRECHT 5 CENT PER M³.
 ELECTRICITEIT
 BIJ VASTRECHT 6 CENT PER kWh.
 Nachstroomtarief 2½ cent per kWh.
 VRAAGT INLICHTINGEN AAN DE GEMEENTE
 LICHTBEDRIJVEN TE HUIZEN — TEL. 313

Verleden

Heden

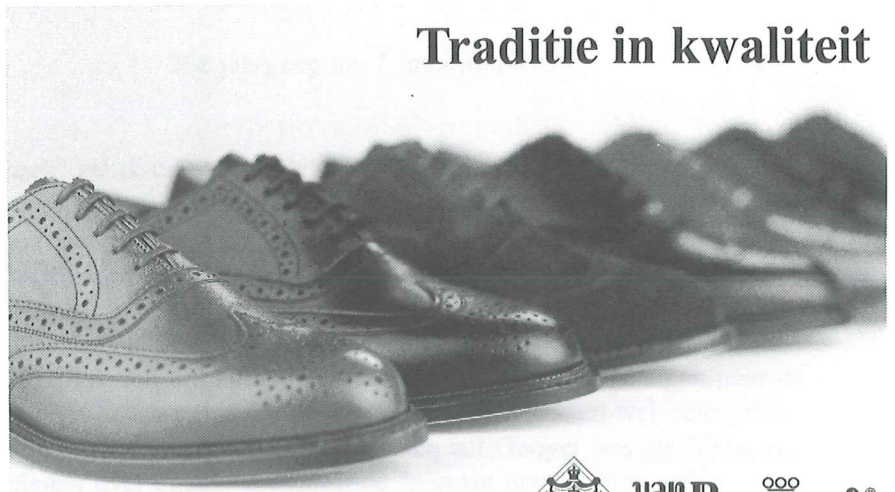
*En: "Samen naar
de toekomst".*

Rabobank

Midden in de samenleving

Traditie in kwaliteit

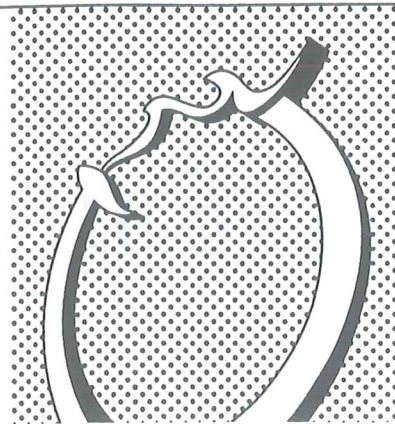
HAN LANDMAN
schoenmode

Lindenlaan 3 1271 AV Huizen Tel. 035-52 51185

van **Bommel**
SUPERIOR SHOES
SINCE 1734

ADVIESGROEP
VAN DER ROEST

Verzekeringen
Pensioenen
Hypotheken
Financieringen

Oranje Weeshuisstraat 4-6
1271 VR Huizen
Telefoon (035) 525 36 69

Lid van de Nederlandse Bond van Assuratiebemiddelaars

Studio Kosmetique

Schoonheidsspecialiste
Pedicure/Manicure/Visagiste
Voetreflextherapeute

Greetje Kos
E. Ludenstraat 46 - 1271 PT Huizen
Telefoon: 035-5254076

Bakkerij H. Kruymer B.V.

Specialiteit in Huizer

SPECULAAS EN ONTBIJTKOEK
Hellingstraat 14 • Huizen
Tel. 035-5253368

C.Vos

Makelaars & Assurantiekantoor

bemiddelen van
aan - en verkoop van woonhuizen

tevens alle
verzekeringen
hypotheken
financieringen
en
taxaties

bel: 035-5253366
of fax: 035-5268651

KRUIJMER AUTOMATISERING

HUIZEN

BUREAU voor :

informatisering

automatisering

opleiding

advies

Botterstraat 7a 1271 XL Huizen
Tel / Fax: 035-5251713/541191

Samen sterk
LID WORDEN
IS IN UW BELANG
EN HET ONZE!

samen sterk
HUURDERSORGANISATIE
Postbus 253 - 1270 AG HUIZEN
Telefoon: 035-5264535

Uw oude foto als nieuw!

Geef uw oude foto een nieuwe kans,
Een reproductie maakt van uw oude foto een
nieuw exemplaar.

Vanaf foto van foto tot digitale retouche, alles
is mogelijk !

Voor vrijblijvend advies gaat u naar

Foto Video Schipper

Achterbaan 16
1271 TZ Huizen
Tel.: 035 - 525 46 91

Administratie- & Assurantiekantoor

C. van den Broek

Voor een goed verzorgde
boekhouding,
opstellen van de jaarrekening en
aangifte van belastingen.

Ook voor uw salarisadministratie
kunt u bij ons terecht.

Wij kunnen u adviseren bij het
sluiten van de juiste verzekeringen.

Hagedis 2, 1275 BR Huizen.
tel.: 035 - 5262712 fax: 035 - 5241184

ONDERHOUDS BEDRIJF PAUL ROTH v.o.f

K. Doormanlaan 43 - onderhoud
1271 CA HUIZEN - maatvoering
035 - 5254144
06 - 22789167 - stelwerkzaamheden
FAX 035 - 5254082 - timmerwerk

Voor Kwaliteit & service

nu ook glas isolatie
hoge geluidswaarde (db)
en weinig warmteverlies (k)

Op 13 januari 1998 hield de heer W. Wijnbelt uit Emmeloord voor de Historische Kring Huizen een lezing met dia's over vaartuigen die vroeger o.m. als vissersboten op de Zuiderzee voeren. De titel van zijn lezing was: "Van bedrijfsvaartuig tot varend monument." Nu verheugt het ons bijzonder dat hij een verhaal vertelt over zijn speurtocht naar de wederwaardigheden van een Huizer botter. (Red.)

HET VERHAAL VAN EEN HUIZER BOTSCHUIT 1883 - 1955: W. Wijnbelt

de HZ 160 - HZ 145, hierna HZ 23 - BU 198 - UK 35 - UK 165 - EB 19

Begin 1931 vraagt de oude Wiebe aan zijn vriend (de kunstenaar en kenner van de visserij op de Zuiderzee) Jos Lussenburg: "Wil je met mijn twee jongens naar Huizen gaan om daar een nieuwe botter te kopen?" Jos is bekend in het Gooi: hij heeft geruime tijd in Laren gewerkt als musicus en komt vaak in Huizen. Jos stemt toe en zij gaan samen met de botter vissend op weg naar Huizen. De afsluiting van de Zuiderzee vordert gestaag, daardoor zijn er een groot aantal botters te koop. Er is een bijna nieuwe botter, kosten fl. 1000,=, maar ook een kleine Volendammer kwak voor fl. 1200,=. De zoons Wijnbelt durven echter de koop niet aan te gaan. Ook de vissers in Elburg zien hoe snel de Wieringermeerpolder tot stand gebracht is. Nog één jaar en de Afsluitdijk is klaar. Nog een paar jaar en het is gedaan met de visserij. De Huizers hebben het beter bekeken, ze zijn al vroegtijdig gestopt met de visserij. Ze ontdekten andere manieren om aan de kost te komen.

Toch is er nog vele jaren gevist op het IJsselmeer. In 1947 is de botter van de jongens Wijnbelt op. Deze keer gaan ze naar Urk voor een ander schip. Waarom Urk? Wel, de buurman, afkomstig van Urk, heeft een vader die scheeps-timmerman is. Hij zal uitkijken naar een goed schip, waar ze nog wel een aantal jaren mee vooruit kunnen. En ja, daar ligt een grote Urker botter, zo één met een lange plecht. In het vooronder zijn twee zijkooien, op Urker wijze. Maar het schip is nog zonder hulpmotor. Daarin wordt al voorzien: men is bezig om een motorbak in te bouwen. De nieuwe eigenaar kan de reeds gekochte hulpmotor overnemen. De botter heeft als registratie UK 165 en de eigenaar is Andries Hoekstra. De broers kopen dus, niet beter wetende, een Urker botter. Tot voor kort is dat zelfs bevestigd door Vollenhovens.

Onderzoek naar de herkomst van onze botter.

In 1995 begint bij mij de vraag naar de herkomst van deze botter op te komen. Tot mijn verbazing ontdek ik uiteindelijk dat het schip in Huizen gebouwd is...

Enkele gegevens om van uit te gaan hadden we wel. De botter was eerder in eigendom geweest van L. de Boer en C. Romkes, en daarna van A. Hoekstra. Gelukkig voor ons leeft L. de Boer nog (zie foto) en was hij zo vriendelijk om ons aan informatie te helpen. Nu kunnen we zelfs bij het begin van het schip (in 1883) beginnen!

Bij wet van 21 juni 1881 is men verplicht elk vissersschip een merk te geven. Dat bestaat uit de afkorting van de plaatsnaam en een nummer op volgorde. In 1882 zijn er 155 botters ingeschreven in Huizen. Twee ervan zullen voor ons van belang blijken te zijn.

HZ 145, 24 juli 1882. Botschuit op naam van Dirk Bout Gijsbn.

Aanmerking: In eigendom overgegaan aan Jan Visser Jansz.Jzn.

Later aan: Joost Westland Jaczn.

HZ 160, 7 juli 1883. Een nieuwgebouwde Botschuit, op naam van Cornelis Jzn. van As.

Aanmerking: In eigendom overgegaan aan Jan Schaap Gijsbz. Een nog latere bijvermelding:

Weduwe Schaap. Deze weduwe van Jan Schaap Gijsbz. wordt genoemd in verband met de havengelden van 1907 en 1908.

Joost Westland (HZ 145) is geboren in 1862 en woont te Huizen, A38. Op de lijst van Huizer botters van 1 juli 1911 staat: "hernummering: HZ 145 wordt HZ 23".

In diverse lijsten vinden we de HZ 23 terug:

Inv. nr. 1150:

HZ 23 Joost Westland Jaczn. Wijk A 198. Schipper.

Lambert de Graaf Wijk A 3. Knecht.

Waarde fl. 4000,= datum ???

Vragenlijst i.v.m. de afsluiting en drooglegging van de Zuiderzee 1919.

Joost Westland Jaczn., HZ 23, botter 34 voet.

Joost Westland is dan oud 57 jaar, en heeft een gemiddelde jaarverdiens van fl. 1800,=. Totaal haring- en spieringvisserij fl. 600,=, ansjovisvisserij fl. 200,=, botvisserij fl. 1000,=.

Vragenlijst voor schippers "persoonlijk in te leveren op Zaterdag 1 mei a.s. des namiddags tussen 7 en 8 uur op het gemeente-secretarie". Het datumstempel is 24 april 1920.

Gegevens van de HZ 23: eigenaar Joost Westland, knecht Lambert de Graaf. Het huidige vaartuig is in 1905 gekocht van de Weduwe Schaap voor fl. 800,=. Netten: 20 ansjovisnetten, 7 haringnetten, 6 spieringnetten, 6 botnetten, 2 grote dreggen en 2 kleine dreggen.

Inventariswaarde: schip fl. 2400,=, netten fl. 440,=, fl. 210,=, fl. 330,= en fl. 260,=.

Dit zou betekenen dat de HZ 145 in 1905 vervangen is door de HZ 160, en na 1911 het merk HZ 23 kreeg.

In 1922 wordt de HZ 23 verkocht naar Bunschoten. Wat betreft de HZ 23 in Huizen: inv. nr. 859 geeft aan, dat Joost Westland in 1922 drie maanden havengeld moet betalen, te weten voor januari, februari en maart 1922. De rekening was fl. 3,=.

Diverse brieven en aanvraagformulieren van de nieuwe eigenaar H. de Graaf uit Bunschoten maken het mogelijk de HZ 23 (achteraf) te volgen.

H. de Graaf, (Hein van Gartje), geboren op 25 november 1898 in Spakenburg, gemeente Bunschoten, vraagt om geldelijke tegemoetkoming als kostwinner van zijn moeder, de weduwe de Graaf, gedurende de periode december 1927 - februari 1928. Hierin wordt overigens afwijzend beschikt. In het aanvraagformulier KB van 28 november 1927, Staatsblad nr. 365, komen gegevens voor over de herkomst van de botter nr. BU 198.

Op 22 januari 1932 vraagt H. de Graaf, inmiddels gehuwd, en wonende Zuidwenk 10, eigenaar van de BU 198, hulp ter verkrijging van werk.

In februari wordt wederom een geldelijke tegemoetkoming aangevraagd i.v.m. de sluiting van de Afsluitdijk. Deze wordt wel verleend.

In februari 1932 vraagt H. de Graaf tevens om tegemoetkoming wegens waardevermindering, als bedoeld in artikel 6a van de Zuiderzeesteunwet. In de aanvraag wordt zijn botter omschreven als: Botter met toebehoren: als één botter gebouwd in 1883, nu BU 198; bevattende 61 m³ netten: 8 gaande haringnetten, 7 gaande botsleepnetten, 2 aalkuilen met toebehoren, 4 fuiken, 1 wonderkuil met toebehoren, 1 spieringnet (beug).

De beoordelaar kan dit helaas niet bevestigen, aangezien dit bij hem niet bekend is. Verder 2 zeilen, 2 fokken, 1 breedfok, 1 bezaan, kluiffok en bras, enig touwwerk, 2 kabels, 2 dreggen en verdere inventaris. Met de wonderkuil werd span- of polkavisserij gedaan en daarvoor had men de breedfok en bras nodig.

Vraag: waart gij van deze goederen eigenaar op 25 juli 1918?

Antwoord: neen, gekocht van Joost Westland, Huizen, in 1922.

Accoord: de moeder van H. de Graaf, de weduwe de Graaf, heeft deze botter met toebehoren gekocht van J. Westland te Huizen op 1 april 1922. (Dit komt dus overeen met de vermelding hierboven dat Joost Westland slechts voor januari, februari en maart 1922 in Huizen havengeld betaalde.)

Daarna heeft H. de Graaf deze botter met toebehoren gekocht van zijn moeder op 20 januari 1923.

Vraag: wanneer aanschaf van deze goederen na 25 juli 1918 heeft plaatsgehad, wie was dan de eigenaar op die datum?

Antwoord: Joost Westland (Noord-Holland).

Vraag: waarvoor diende de aanschaffing van deze goederen na 25 juli 1918?

Antwoord: tot voortzetting van een Zuiderzee visserijbedrijf.

Vraag: wenst gij i.p.v. een periodieke uitkering een contante betaling van het bedrag ineens?

Antwoord: neen.

Aldus naar waarheid ingevuld: 9 februari 1932.

De burgemeester bevestigt op 18 februari dat de invulling van het formulier juist is. Hij adviseert de aanvrager de waarde van zijn eigendom uit te laten keren, nu tengevolge van de drooglegging der Zuiderzee alles waardeloos wordt gemaakt.

Deze aanvraagformulieren zijn gedateerd 18-02-1932 en ontvangen ("ingekomen") op 19-02-1932. Het antwoord is gedateerd 14 juni 1933: "Dat, blijkens het onderzoek waarvoor gij tegemoetkoming wegens waardevermindering hebt gevraagd door u in eigendom is verkregen na 25 juli 1918. Van bedoelde zaken was u dus op 25 juli 1918 geen eigenaar, gij hebt die goederen ook niet in eigendom gekregen op één der wijzen en onder de bepalingen als genoemd in artikel 8a van het Zuiderzeesteunbeleid. Althans gij hebt één en ander niet aannemelijk gemaakt. Voor bedoelde goederen voldoet gij niet aan de eisen, gesteld in artikel 8a van het Zuiderzeesteunbeleid, zodat gij niet voor een tegemoetkoming wegens waardevermindering van die goederen in aanmerking kunt komen." Er wordt niet uitbetaald!

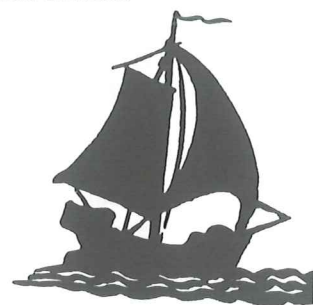
Ondertussen is er nog een aanvraag gedaan. Op 20 juni 1932 wordt een blad model 4.0 ingevuld met de aanvraag om voorkeur voor het kosteloos verkrijgen van vergunning tot uitoefening der visscherij op de afgesloten Zuiderzee, als bedoeld in art. 2 van de Zuiderzeesteunwet 1925, Staatsblad 290.

Antwoord: vraag 3 "Dat is niet met zekerheid te bepalen en zal in hoofdzaak afhangen over hoeveel vissers in aanmerking komen om in het IJsselmeer te mogen visschen. De burgemeester adviseert om de aanvraag te plaatsen op de lijst van eventueel af te geven vergunningen voor het visschen op het IJsselmeer."

Ondertekend: De Vries.

De visserij gaat door op het, nu geworden, IJsselmeer tot het overlijden van Hein de Graaf in 1941.

In de meidagen van 1940 moet de botter met het gezin de Graaf evenals de andere botters uit Spakenburg naar Enkhuizen. Evenwel, Hein de Graaf was niet zo haastig en wat te laat voor vertrek volgens de autoriteiten. Men heeft toen de botter in het havenkanaal van Spakenburg laten zinken.

Urk

Louw de Boer en Cees Romkes zijn Noordzeevissers. Sedert de bezetting werken ze echter bij de aanleg van de dijken van de Noordoostpolder. Maar ze zijn vissers!!! In het voorjaar van 1941 gaan ze met een sleepboot mee naar Spakenburg. Ze horen daar dat er een botter te koop is met zeil en treil van de weduwe H. de Graaf. Ze kopen het schip voor fl. 1275,-. Cees Romkes is eerder Zuiderzee/IJsselmeervisser geweest. Ze varen nu naar Amsterdam - op het Rokin hopen ze een noodvergunning te bekomen. Dit lukt niet en ze gaan vissende terug naar Urk. Daar wordt op 11 april 1941 de botter ingeschreven als de UK 35 (vorige registratie BU 198, IJsselmeervisserij). Op 3 juli 1941 wordt de botter doorverkocht aan A. Hoekstra. De naam van het schip wordt "Onrust" en het nummer UK 165.

Als gegevens worden genoteerd: Botter met zeilvermogen, hout, bruto 63.04 m³, netto 34.67 m³, bruto 22.28 registertonnen, netto 12.25 registertonnen van 2.83 m³. Afmetingen: lengte 12.60 m, breedte 4.25 m, omvang 6.60 m. Tijdelijke vergunning voor A. Hoekstra, geboren 4 november 1883. Adres Wijk 2-58 Urk. Doorgehaald op 22 augustus 1947 wegens verkoop naar Elburg.

L. de Boer uit Urk

Elburg

De inschrijving vindt plaats op 2 oktober 1947 als de EB 19. De nieuwe eigenaren zijn de gebroeders H. en L. Wijnbelt. De omschrijving wordt zeilbotter met motor. Soort visserij: kuil - snoekbaars - en hoekwantvisserij. Met deze botter is gevestigd tot 1 oktober 1955. De inpoldering van Oostelijk Flevoland nadert zijn voltooiing en de haven wordt afgesloten in juli 1956. Hierna ligt de botter een aantal jaren te koop in de haven van Elburg en wordt uiteindelijk voor fl. 300,- verkocht aan de heer Versluis uit Kampen. De botter wordt opgeknapt en komt terecht in de recreatievaart.

Het eindverhaal van deze botter weten we niet. Ook een oproep in de "Tagrijn" in het najaar van 1998 heeft ons geen latere gegevens opgeleverd. Wel een reactie van de kleinzoon van A. Hoekstra uit Urk. Hij komt een morgen bij ons praten en is blij, dat hij op deze manier iets te weten komt over de botter waarop zijn grootvader gevestigd heeft. Verder komen we in contact met Hendrik de Graaf, zoon van Hein de Graaf, in Bunschoten. Ook hem doen we een plezier met alle ons bekende gegevens over de botter van zijn vader.

De geschiedenis herhaalt zich: ook voor de eigenaren van de EB 19 verloopt de vergoeding i.v.m. waardevermindering, nu i.v.m. inpoldering van het IJsselmeer, niet vlekkeloos. In een brief van 15 maart 1967 wordt gevraagd wat de aanschafprijs is geweest van 9 snoekbaarssleepnetten en 20 perkjes staande netten. Verder: "Ten aanzien van de 30 spleet hoekwant deel ik u mede dat hiervoor, overeenkomstig het bepaalde in het 3e lid van artikel 14 van het Zuiderzeesteunbesluit van 1963, geen vergoeding wordt gegeven."

Op 7 april 1967 wordt aan de vergunninghouder bericht dat de waardevermindering bedraagt met inachtneming van het bepaalde in art. 3 t/m 19 van het Zuiderzeesteunbesluit 1963:

Vergoeding van het vaartuig EB 19	fl. 800,=
Netwerk kuilnetten	fl. 467,=
Overige netten	fl. 339,=
Totaal	fl. 1606,=

"Door te ondertekenen en in te zenden erkent u dat het bedrag juist is vastgesteld en dientengevolge noch op gronden van de Zuiderzeesteunwet 1925 noch het besluit van 1963 enig verder recht op vergoeding van de waardevermindering doet gelden.

Betaalbaarstelling bij de burgemeester van uw woonplaats."

De vergoeding is dus voor H. en L. Wijnbelt samen fl. 1606,=. Men had toen recht op een maandelijkse vergoeding ingevolge van een machtiging van de Rijksdienst ter uitvoering van de Zuiderzeesteunwet 1925 (Staatsblad 290) is de tegemoetkoming vanaf 1 augustus 1969 fl. 137,= per maand (eerder fl. 134,= per maand). De berichtgeving daarover is gedateerd 15 oktober 1970.

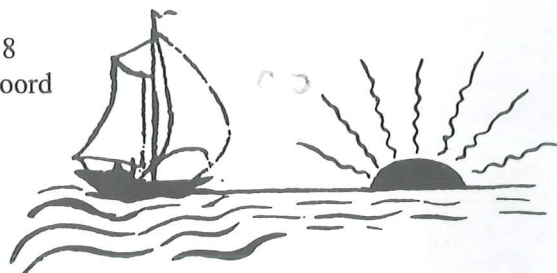
De vergunning is ingeleverd.

En zo bleek de cirkel van de oplossing van de puzzel naar de herkomst van onze botter rond te zijn. Zonder het te weten hebben de broers Wijnbelt gevaren met een Huizer Botter, waarnaar zij in het begin van hun zoektocht op uit waren.

Alle correspondentie van en over de visserman, die te maken heeft met de afsluiting van de Zuiderzee, is na te gaan via de "persoonlijke dossiers" van iedere visserman in het Sociaal Historisch Centrum voor Flevoland te Lelystad (adres Kamp 4028, 8225 HK Lelystad, telefoon 0320 - 223113). [Het Sociaal Historisch Centrum geeft ook boeken en brochures uit over allerlei aspecten van het leven rond de vroegere Zuiderzee.]

Voor bijzonderheden van de beschreven botter zie inventarisopgave onder BU 198. Joost Westland heeft de botter als HU 23 compleet verkocht ("met zeil en treil").

W. Wijnbelt
Beyerinckstraat 18
8302 GV Emmeloord

Bronvermelding:

Informatie uit het Gemeentearchief Huizen.

Informatie uit het Gemeentearchief Bunschoten.

Informatie uit het register van vissersschepen, Gemeentearchief Urk.

Jos Lussenburg: "De stervende Zuiderzee".

Wim Kuyper: "Omzwervingen langs de Zuiderzee" en "Wonderkuilvisserij".

Peter Dorleyn, "Gaand en staand want".

Old Amsterdam
Premier Grand Cru Classé

De eerste oude kaas die
alle tongen losmaakt